

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Kouvolan kaupungin toimivaltaisen viranomaisen välinen aiesopimus joukkoliikenteen kehittämisestä ja rahoituksesta vuosille 2021–2023

4210/00.04.01/2023

Kaupunginhallituksen elinvoimajaosto 14.03.2023 § 18

Valmistelija: vs. hallintojohtaja Päivi Sandås, puh. 020 615 8212, paivi.sandas(at)kouvola.fi

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom uudistaa alueellisten ELY-keskusten ja keskisuurten joukkoliikenteen toimivaltaisten viranomaisten kanssa aiesopimuksen koskien valtionavustusten myöntämisperiaatteita, rahoitusta, joukkoliikenteen kehittämistä ja käytännön järjestelyitä ja vastuita. Edellinen aiesopimus Kouvolan kanssa on ollut voimassa 2019-2020 (kaupunginhallituksen konsernijaosto 15.1.2019, 5 §) ja uusi nyt allekirjoitettava sopimus voimassa sopimuskauden 2021-2023.

Sopimuksen tarkoituksena on edistää Kouvolan kaupungin ja valtion joukkoliikenteen kehittämistoimien toteutumista, jotka kytkeytyvät kaupungin liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Sopimuksen tarkoituksena on myös sopia julkisen henkilöliikenteen valtionrahoituksesta.

Valtioneuvoston asetuksen (509/2018) mukaan Traficom voi myöntää valtionavustusta keskisuurten kaupunkiseutujen liikenteen palvelujen tukemiseen. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että asianomainen kaupunki, Traficom ja ELY-keskus ovat tehneet aiesopimuksen liikenteen palvelujen kehittämisestä tai että kaupunki on tehnyt maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevan sopimuksen. Valtionavustusta voidaan myöntää enintään 50 prosenttia palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen ostoista, julkisen palvelun velvoitteesta maksettavasta korvauksesta sekä liikenteen palvelujen kehittämisestä aiheutuneista hyväksyttävistä kustannuksista.

Tämä aiesopimus sisältää keskeiset kehittämistoimet joukkoliikenteen kulkutapaosuuden ja matkustajamäärien palauttamiseksi koronaa edeltävälle tasolle sekä takaisin kasvusuuntaisiksi. Aiesopimuksessa sovitaan lähivuosien joukkoliikenteen palvelutasoa parantavat kehittämistoimenpiteet sekä julkisen henkilöliikenteen valtionrahoituksen periaatteet. Aiesopimuksella sovitetaan yhteen valtion ja kaupunkiseudun joukkoliikenteen kehittämistä, edistetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä sekä rahoituksen pitkäjänteistä suunnittelua. Aiesopimukset tai maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevat (MAL-sopimukset) sopimukset solmitaan kymmenen keskisuurten kaupunkiseutujen toimivaltaisten viranomaisten kanssa. MAL-sopimuskaupunkeja ovat Kuopio, Jyväskylä ja Lahti.

Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiin sopimuskaudella vaikuttaa vahvasti kansallisen koronavirustilanteen kehittyminen.

Koronaviruksella ja sen aiheuttamilla rajoituksilla on ollut voimakas vaikutus joukkoliikenteen matkustajamääriin ja siten myös alan kehitys- ja toimintaedellytyksiin. Sopijapuolten yhteistyöllä pyritään takaamaan joukkoliikenteelle toimintaedellytykset myös koronaviruksen aiheuttamassa tilanteessa ja siitä toipumisessa.

Tällä aiesopimuksella sopimusosapuolet sopivat vuosien 2021–2023 Traficom, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Kouvolan kaupungin joukkoliikenteen keskeisten kehittämishankkeiden edistämistä sekä joukkoliikenteen valtionrahoituksesta. Kehittämishankkeiden ja valtionrahoituksen edellytyksenä on, että valtion ja kaupungin vuosittaisissa talousarvioissa on tarkoitukseen osoitettu tarvittavat määrärahat.

Valtion rahoitusosuus muodostuu Traficom, myöntämästä keski suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuesta (talousarviomomentti 31.20.55.11) ja määrärahan käyttöön sovelletaan liikenteen palveluista annetun lain 173 ja 174 pykälää sekä liikenteen palveluiden valtionavustuksista annettua asetusta (509/2018). Valtion rahoituksen tarkoituksena on tukea joukkoliikennettä koronatilanteen elpymisessä sekä siirtyä joukkoliikenteen kehittämisessä pitkäjänteiseen rahoituksen suunnitteluun, lisätä pidemmällä aikavälillä joukkoliikenteen markkinaosuutta nostamalla palvelutasoa ja tukea kaupunkia sen joukkoliikennettä koskevissa linjauksissa ja päätöksissä vahvistettujen seudun joukkoliikenteen kehittämistavoitteiden toteuttamisessa. Valtion rahoitusosuus on riippuvainen määrärahan tasosta vuosittain ja siihen voi vaikuttaa poliittiset päätökset lyhyelläkin aikavälillä.

Edellä kuvatun keski suurten kaupunkien julkisen henkilöliikenteen tuen (ns. joukkoliikenteen perusrahoitus) lisäksi kaupunki voi osallistua sopimuksen luvussa 2.1 kuvattuihin rahoitusohjelmiin.

Aiesopimusmenettelyssä tarkennetaan yhteisesti asetettuja lyhyemmän aikavälin tavoitteita ja luodaan pidemmän aikavälin kehittämisspolku, johon niin valtion kuin kaupunginkin rahoitusta on tarkoitus kohdentaa. Valtion joukkoliikenteen perusrahoituksen jakokriteerinä tullaan käyttämään pääsääntöisesti Selvitys joukkoliikenteen valtion rahoituksesta -raportin (Liikennevirasto 43/2015) mukaisia kriteereitä (ns. JOVARA-kriteerit).

Aiesopimuksen tavoitteena on muodostaa sopimusosapuolten yhteinen tahtotila joukkoliikenteen kehittämistavoitteista sekä paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten joukkoliikenteen kehittämistavoitteiden yhteensovittaminen. Osapuolten tulee huomioida joukkoliikenteen suunnittelu ja kehittäminen myös osana liikennejärjestelmäsuunnittelua.

Joukkoliikennepäällikkö Petri Vainikka on kokouksessa paikalla vastaamassa kysymyksiin.

Lisätietoja: joukkoliikennepäällikkö Petri Vainikka, puh. 020 615 6635,
petri.vainikka(at)kouvola.fi

Apulaiskaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallituksen elinvoimajaosto päättää hyväksyä **liitteenä** olevan aiesopimuksen allekirjoitettavaksi.

Joukkoliikennepäällikölle annetaan oikeus tehdä teknisluontoisia muutoksia asiakirjaan ennen allekirjoitusta.

Kaupunginhallituksen elinvoimajaoston päätös:

Kaupunginhallituksen elinvoimajaosto hyväksyi päätösehdotuksen.

Kaupunginhallituksen elinvoimajaosto myönsi joukkoliikennepäällikkö Petri Vainikka läsnäolo ja puheoikeuden. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

_____.